



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Práce s literárním textem - Pavel

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

1. Ze kterého díla Oty Pavla pochází tento výňatek?
Smrt krásných srnců
2. Určete žánr tohoto díla.
Epika – soubor povídek
3. Určete vypravěče ukázky. Jakou formou je dílo vyprávěno?
Vypravěčem ukázky je sám autor Ota Pavel, vzpomíná na svou rodinu a hlavně na tatínka, vypravuje v ich – formě.
4. Na základě znalostí celého textu charakterizujte hlavního hrdinu.
Hlavním hrdinou vyprávění je autorův tatínek Leo Popper, veselý člověk, schopný obchodník, muž, který obdivuje kouzlo žen, táta, který je schopen zajistit rodinu a pro své děti udělat maximum.
5. Kdy a kde se příběh odehrává?
Tento příběh se odehrává ve třicátých letech 20. století na Křivoklátsku, v místech, která Poprově rodině přirostla k srdci – povodí řeky Berounky, v Luhu pod Bránovem.
6. Lze z textu vyčíst, jak se vedlo rodině Oty Pavla ve 30. letech?
Ve 30. letech se vedlo rodině Leo Poppera ještě dobře, otec při prodeji různého zboží dokázal vydělat slušné peníze. V textu je zmínka o osobním řidiči, který je veze na chatu.
7. Na základě znalostí všech povídek z tohoto souboru se snažte vysvětlit, jaký dopad měla různá historická období na rodinu O. Pavla.
30. léta – první republika – rozkvět rodiny
2. světová válka – koncentrační tábor Terezín (otec + oba starší bratři)
50. léta období komunismu – přežívání rodiny, kritika doby
8. Co je typické pro literární styl Oty Pavla? Vyhledejte konkrétní příklady v textu.
Texty Oty Pavla jsou srozumitelné, procítěné, jsou z nich cítit emoce a láska k rodině. Nepříjemné záležitosti a historické události autor zmiňuje jen ve zkratce, náznakem, čtenář si domyslí, co se za tím vše skrývá. Autor má smysl pro citlivý humor, v textech se objevuje líčení přírody, popis postav. Používá jak slova zdvořilá, tak hovorové výrazy.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

9. Obsahuje toto literární dílo nějaké autobiografické prvky, pokud ano, jaké?

Ano, autor udává skutečná zeměpisná místa, kam jeho rodina jezdila. Vypráví o své rodině: tatínek, tři sourozenci, citlivá matka, ve vzpomínkách čtenáře seznamuje s osudem své rodiny poznamenané židovským původem.

10. Kdy toto dílo Pavel napsal a co víte o jeho další tvorbě?

Tento soubor povídek vyšel v roce 1971, v době, kdy autor onemocněl závažnou psychickou chorobou, v jeho tvorbě nalezneme povídky s tematikou rodinnou, přírodní a sportovní. Např.: Zlatí úhoři, Plná bedna šampaňského, Pohádka o Raškovi, Dukla mezi mrakodrapy...

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

UKÁZKA¹:

My tři kluci jsme do toho kraje za hrad Křivoklát ohromně rádi jezdili. Tenkrát jsem nevěděl proč, ale dnes to vím. Můj tatínek pochopil už tenkrát, že jednou můžu uvidět bulváry Paříže a mrakodrapy New Yorku, ale už nikdy nebudu moci týdný bydlet v chalupě, kde voní v peci chleba a v máselnici se tluče máslo, protože u těch chalup budou jednou zastavovat embéčka, uvnitř budou blikat televizory, podají vám špatnou černou kávu a vybledlý chleba. Kdysi tatínek hledal ten kraj po čuchu. Ve třicátých letech minul s naším osobním šoférem Tondou Valentou hrad Křivoklát a stoupal strašnými serpentínami dále na západ podél řeky Berounky, ve které tenkrát plavaly štiky jak krokodýlové a na mělčinách se v řasách převalovali tloušti a parmy jak polena. Tatínek všechno pozoroval a mířil dál až k zájezdní hospůdce U rozvědčíka a tam jsme na dvě sezóny zůstali. Ale nebylo to ono. Přestože paní Fraňková byla krásná a příjemná žena a uměla báječný guláš a dršťkovou, v sobotu a v neděli tam byl kravál. Přijely spousty trempířů, čundráků, vandráků a kovbojíčků a z tiché hospůdky udělali peklo hodné Západu. Zpočátku posílala maminka tatínka za trempíři, aby je uprosil, ať tolik nehlučí, ale po několika pokusech se vzdala. Brzy totiž v znějících písních o tom, že život je pes a že nejkrásnější je žít na řece Youkonu bez ženy, vynikal tatínkův krásný hlas a k nám ubohým dětem zvlášť pronikal ryk nástrojů, které tatínek jedině ovládal, což bylo koště a pokličky půjčené od paní Fraňkové. Ráno ho maminka našla sedět u studny podnapilého; hrál na hřeben sentimentální písničky o svém černém Kladnu.

Žili tam v tom kraji krásní lidé, jako tulák Bambas. Od jara do zimy nepracoval, chytal ryby u Čertovy skály. Na každý den měl v hadrovém sáčku připraveno pět kostiček cukru ze zimních časů, kdy pracoval málo. Jeho život mě okouzloval a ještě v pozdějších letech, kdy si jiní přáli být spisovateli nebo letci, přál jsem si být Bambasem. Spal v polorozbořené chatce a přikrýval se opelichanou kůží z jelena. Uměl fantasticky chytat ryby, všemi dovolenými a hlavně nedovolenými způsoby. Maminka mě s Bambasem nerada viděla, bála se, že mě zkazí. Bohužel se mu to nepovedlo.

Ale abych se vrátil k tomu, co se dělo pak s mým tatínkem a s námi. Po jedné takové bouřlivé noci byl tatínek donucen najít selskou chalupu. A tak nás naložil na škuner a plul k domečku pod Bránovem, kde se říkalo V luhu. A v chalupě u převozníka Karla Proška, knírek měl zrovna jako Adolf Hitler, jsme našli na dlouhá léta přístřeší. V chalupě byla právě pec na chleba, ve sklepě mlíko a máslo a pod ním podmáslí a v chlívě kráva a na stráni brambory a v lese hříby a ve vodě, na kterou jsme koukali z okna, mračna ryb. Byl to ráj, o němž zpíval dříve pan Werich a později pan Matuška, a i moře piva se kupilo v hospůdce na rozcestí dvou silnic, zvané Anamo.

¹ PAVEL, OTA. *Smrt krásných srnců*. Academia, 2007. ISBN 80-200-1515-9